

KOSE VALLAVALITSUS

Asutused, valitsusvälised organisatsioonid ja ettevõtted
nimekirja alusel

Meie /kuupäev digiallkirjas/ nr 7-1.2/436-2

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamise teade

Vastavalt planeerimisseaduse § 97 lõikele 2 teatame, et Kose Vallavolikogu lõpetas 20.02.2025 otsusega nr 343 kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi EP).

Planeering algatati Kose Vallavolikogu 23.02.2023 otsusega nr 158 eesmärgiga leida Kose valla territooriumil tuulepargi ja sellega seotud taristu rajamiseks sobiv asukoht arvestades sotsiaalseid aspekte (sh kohalikud huvid), keskkonnamõju, majanduslikke ning tehnilisi võimalusi. Planeeringualaks oli kogu Kose valla territoorium.

Kose Vallavolikogu otsustas eriplaneeringu koostamise lõpetada tuginedes planeerimisseaduse § 97 lõike 1 punktile 1: „Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise korraldaja võib kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetada eelkõige juhul, kui koostamise käigus ilmnevad asjaolud, mis välistavad planeeringu elluviimise tulevikus.“.

EP koostamisele ei olnud asutud kuni 2024. aasta lõpuni, kuna:

1. planeeringu koostaja hange 2024. a jaanuaris nurjus pakkumiste puudumise tõttu;
2. planeeringust huvitatud isikud ei näidanud initsiatiivi üles uue hanke läbiviimiseks ja
3. Kose valla üldplaneeringus ei ole tuuleparke kavandatud ning vastavat keskkonnamõju strateegilist hindamist läbi viidud, mistõttu vallapoolne initsiatiiv oleks olnud vastuolus üldplaneeringuga.

2024. a lõpus seoses uue huvitatud isiku lisandumisega asus Kose Vallavalitsus planeeringu koostaja leidmiseks uut hanget korraldama ja EP koostamise protsessi läbi mõtlema ning viis ennast kurssi asja- ja ajakohase infoga, sh riigiasutuste poolt tehtud uuringute ja materjalidega, samuti EP-st huvitatud isikute maakasutusõigustega Kose vallas.

Nii riik kui ka EP-st huvitatud isikud on tuuleenergeetika arendamiseks valinud alad, mis asuvad Kose valla üldplaneeringuga määratud rohevõrgustikus.

Olles seda infot analüüsinud jõuti Kose Vallavalitsuses ja Kose Vallavolikogus järeldusele, et tuuleenergia arendamine riigi ja planeeringust huvitatud isikute valitud aladel rohevõrgustikus, eriti Kose-Uuemõisa aleviku ja Ravila aleviku lähedal ning üleriigilise tähtsusega rohevõrgustiku tuumaladel, arvestades ka Kose-Uuemõisa lähedale rohevõrgustikku kavandavat Ahisilla lubjakivikarjääri, põhjustab pöördumatuid negatiivseid muutusi loodusele ja inimese elukeskkonnale, mis on ilmselgelt vastuolus Kose valla üldplaneeringuga.

Üldplaneeringus sõnastatud Kose valla ruumilise arengu vajadused lähtuvad kohalike väärtuste säilitamise, looduslähedase elukeskkonna ja mitmekülgse ettevõtluskeskkonna loomise ning jätkusuutliku edasiarendamise põhimõttest. Olulisemateks ruumilisteks vajadusteks on:

- säilitada ja jätkusuutlikult edasi arendada väljakujunenud asustusstruktuuri;
- kujundada kvaliteetne ja looduslähedane elukeskkond;
- kujundada mitmekülgne ettevõtluskeskkond kooskõlas elu- ja looduskeskkonnaga;
- planeerida kvaliteetset avalikku ruumi.

Üldplaneeringus ei ole Kose valla territooriumile põhivõrguga ühendatavaid tööstuslikke tuuleelektrijaamu kavandatud, kuna tuulikud võisid häirida riigikaitseliste ehitise töövõimet. Kui leitakse kompensatsioonimeetmed radarite töövõime tagamiseks, võimaldab üldplaneering arendussoovi tekkimisel elektrituulikute planeerimiseks algatada valla eriplaneeringu.

Seega, Kose valla üldplaneeringus, mis väljendab vallaelanike avalikku huvi, on rohevõrgustiku toimimise, samuti looduslähedase elukeskkonna hoidmine oluliselt suurema kaaluga kui tuuleenergeetika või tööstuse hüppeline arendamine.

Üldplaneeringus peetakse oluliseks, et järgnevalt koostatakse rohelist võrgustikku ja pärandkultuuri käsitlev teemaplaneering. Teemaplaneeringu käigus tuleb läbi viia roheline võrgustiku ja pärandkultuuri inventuurid, täpsustada roheline võrgustiku elemente ja nende kasutustingimusi ning seada asjakohased tingimused pärandkultuuri säilimiseks. Lisaks on Riigikohus 18.12.2024 kohtuasjas nr 3-21-1658 leidnud, et Kose valla üldplaneeringus ei ole piisavalt analüüsitud ega otsustatud metsaraiete piiramist rohevõrgustiku toimimise tagamise eesmärgil ning kohustanud Kose Vallavolikogu seda uuesti tegema.

Kose valla Nõrava küla 80 m kõrguse üksiktuuliku projekteerimistingimuste menetluses 2024.a sügisel juhtisid kohalikud elanikud tähelepanu, et soovivad elada traditsioonilises hajaasustuse maastikus põldude ja metsade vahel, kus on traditsiooniliste mahtudega ehitised. Inimesed on tulnud Kose valda elama, et pääseda eemale linnakärast. Need seisukohad kattuvad Kose valla üldplaneeringus sõnastatud ruumilise arengu vajadusega. Lisaks kardetakse tuuliku negatiivseid mõjusid (sh infrahelist tulenevat) tervisele ja loodusele (sh mitte ainult kaitsealustele liikidele). Tuulikuid peetakse sobivaks tööstuse kõrvale, kuid kuna Kose vallas on tootmispiirkondade lähedal ka elamud, siis ei leia Kose vallas elamutest 1 km kaugusele tuuleparkidele kohta.

Nõrava üksiktuuliku menetluses, samuti 2024. a detsembris Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi korraldatud KOV tuuleenergeetika ümarlaual teiste valdade kogemustest selgus, et veel ei suudeta objektiivselt hinnata tuulikute infraheli mõjusid ökosüsteemi toimivusele ja inimese tervisele. Ka 2025. a märtsikuus Kliimaministeeriumi korraldatud tuuleparkide keskkonnamõju hindamise juhendi tutvustusel ning Sotsiaalministeeriumi infokirjast tuuleparkide tervisemõjudest jäi sama mulje.

Kokkuvõtteks, kuna rohevõrgustiku teemaplaneeringu koostamisele ei ole asutud ja kuna madalsagedusliku heli, sh infraheli mõjusid ökosüsteemi toimivusele ja inimese tervisele ei suudeta veel objektiivselt hinnata, siis ettevaatusprintsipi alusel on õige praegu eriplaneeringu koostamine lõpetada.

Tänaseid teadmisi ei olnud eriplaneeringu algamisel.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Raul Siem
vallavanem

Lisa: Kose Vallavolikogu 20.02.2025 otsus nr 343

Siiri Hunt, siiri.hunt@kosevald.ee, tel 54700707